

Autoritats Acadèmiques, Autoritats Civils, familiars i amics,

Bon dia a tothom i moltes gràcies per acompanyar-nos en aquest magnífic acte.

Voldria començar agraint la tasca dels meus predecessors en aquest càrrec. Tot és més fàcil de construir i continuar quan s'han deixat uns fonaments sòlids.

La tasca dels anteriors presidents del Consell Social — des dels inicis als anys noranta els senyors Simeó Miquel, Josep M. Pujol, Ramon Roca i Delfí Robinat— ha estat excel·lent.

Vull reconèixer especialment el paper del darrer president, en Delfí Robinat, que ha estat decisiu perquè avui sigui jo qui tingui l'honor d'assumir aquesta responsabilitat, i també el suport rebut del rector Jaume Puy.

Com sabeu enguany fa 725 anys que el rei Jaume II va signar el decret fundacional de l'Estudi General de Lleida, establint la primera universitat de la Corona d'Aragó i, per tant, de Catalunya i de les primeres en tot el món.

En aquelles aules s'impartien estudis de Dret Civil, Dret Canònic, Medicina, Filosofia, Arts i Teologia; i s'hi formaren algunes de les figures més rellevants del pensament i de la ciència medieval dels territoris catalans, valencians, aragonesos i mallorquins, entre els quals trobem Sant Josep de Calassanç, fundador dels Escolapis, que des de Lleida va projectar al món una idea revolucionària al segle XVI: que l'educació havia de ser accessible a tots els infants, sense distinció d'origen, sexe ni condició social.

Permeteu-me afegir-hi una connexió personal. Sant Josep de Calassanç va néixer a Peralta de la Sal, el poble del meu pare. Per a mi, aquest fet simbolitza que la vocació de servir i d'educar neix sovint de les arrels més senzilles i profundes. De pobles que, com Peralta, ens recorden que la grandesa de la cultura i del coneixement s'alimenta de la humilitat, del treball i del bon esperit.

Més enllà del fet acadèmic, aquell decret de l'any 1300 expressava una visió estratègica i profundament transformadora de la societat. Els lleidatans van comprendre que crear una universitat no era només fundar una institució de coneixement, sinó apostar pel progrés col·lectiu. Van entendre que l'educació és la força que mou el món, que forma persones capaces de transformar la societat i de projectar-la més enllà de les seves fronteres.

Lleida, capital viva de la terra ferma, va convertir-se així en un centre de saber i de cultura, pioner en dissenyar una societat on el coneixement és l'autèntic motor del desenvolupament. Som els hereus d'aquella visió i mantenim la voluntat ferma de continuar el seu llegat.

I no només a Lleida. El creixement de la UdL ha superat el seu àmbit original i ara som també la universitat d'Igualada i de l'Anoia i estem implantant estudis universitaris a la muntanya lleidatana, a Tremp i a la Seu d'Urgell. Tenim més de 9.000 alumnes entre tots els campus, 56 titulacions, 23 Càtedres, 800 doctorands, sense comptar els centres adscrits. I en creixement.

Des del Consell Social treballarem per atreure més estudiants, reforçant la promoció i el prestigi de la UdL, tant als graus existents com a les noves titulacions que segur que vindran. Amb la qualitat dels nostres docents, hem de ser capaços de ser una universitat de referència més enllà de les comarques on tenim els campus. Tinguem en compte que Oxford i Cambridge són ciutats d'una mida similar a Lleida. **Som una ciutat petita amb somnis grans.**

.....

La prosperitat i el progrés de Lleida i Igualada depenen de la capacitat de connectar coneixement i economia. La Universitat de Lleida ha de ser aquest nexa i esdevenir un soci estratègic per a les empreses, aportant talent, recerca i capacitat d'innovació.

El Consell Social té la missió de reforçar aquest lligam i de promoure que la formació universitària vagi més enllà d'obtenir el títol. Les empreses necessiten equips que aprenguin constantment i la Universitat ha de ser el gran aliat.

L'augment de l'esperança de vida i l'acceleració del progrés científic i tecnològic obliguen les empreses i a la societat a mirar el futur amb una nova perspectiva. Els treballadors que avui s'incorporen al mercat laboral viuran llargues trajectòries professionals i hauran de reinventar-se diverses vegades. Això exigeix que les organitzacions assumeixin la formació contínua com una **estratègia central de competitivitat**: només les empreses que aprenen i fan aprendre podran adaptar-se i liderar el canvi.

El més important no és només el que sabem avui, sinó com de preparats estem per aprendre i afrontar el demà.

És una invitació a mantenir una actitud permanent d'aprenentatge, perquè l'educació és —i continuarà essent— una eina fonamental per al progrés empresarial i social.

.....

Estem experimentant un canvi tecnològic global que impacta directament també sobre com han funcionat les universitats durant segles. El coneixement, abans en mans de molt pocs, és avui més accessible i ràpid que mai i aviat tindrem agents virtuals que ens substituïran en moltes tasques que fins ara ens pensàvem que eren exclusives dels humans.

Cal plantejar-nos quin ha de ser el paper de les universitats en aquest nou entorn i caldrà dominar els avenços tecnològics per posar-los al nostre servei.

Si el coneixement esdevé universal i immediat, quin és, doncs, el valor afegit de la universitat? No ho sabem del cert i és comprensible que hi hagi qui s'aferri a les pràctiques del passat; els canvis tecnològics sempre han generat resistència. El mateix desenvolupament de l'escriptura, ja fos en tauletes de fang o en papirs, també va ser controvertit.

Al diàleg Fedre, Plató va criticar que l'escriptura debilitava la memòria i només proporcionava un coneixement superficial. Curiosament, aquells arguments del segle IV abans de Crist són els mateixos que avui s'esgrimeixen contra la Intel·ligència Artificial.

Plató defensava que el camí per arribar al coneixement profund era el diàleg, l'intercanvi constant de preguntes i respostes entre mestres i alumnes. Aquest és un possible camí per la UdL, per afrontar un propòsit que va més enllà de transmetre coneixements: formar persones amb criteri i compromeses amb la societat; capaç de formar la voluntat, en definitiva, bones persones.

El seu valor no radicarà en acumular dades, sinó en dotar de sentit el coneixement i convertir-lo en saviesa útil per al progrés col·lectiu. Les eines canviaran, però l'esperit d'aprenentatge romandrà .

.....

El Premi Nobel d'Economia d'enguany l'han atorgat a uns economistes que han demostrat que el creixement sostingut neix de la “destrucció creativa”: la dinàmica mitjançant la qual les innovacions desplacen els models antics i generen noves oportunitats: el ferrocarril va substituir els cotxes de cavalls o la fotografia digital ha esborrat les càmeres analògiques. O una colla de nois amb un ordinador poden crear un servei online per escoltar cançons que ha capgirat el sector de la música.

Per a les empreses i les institucions, això vol dir que no n'hi ha prou amb mantenir el status quo: cal liderar la transformació i dissenyar el futur abans que arribi i ens faci obsolets.

Per tant, tenim la necessitat de repensar la universitat perquè continuï essent rellevant per al món d'avui. Des del Consell Social fomentarem una cultura de **Ruptura Creativa**, on els departaments, els centres de recerca i els estudiants contribueixin a fer aquesta nova UdL.

.....

Arribo amb més preguntes que respostes. Preguntes que, sens dubte, molts de vosaltres, professors i investigadors, ja us heu fet. Des del Consell Social volem acompanyar la comunitat universitària, encapçalada per la nova rectora Maria Àngels Balcells i el seu equip en aquest camí. Aprofito per donar-los l'enhorabona i em sumo al seu objectiu d'Evolucionar la UdL, reforçar el vincle amb les empreses, les institucions i el territori i fer que l'aprenentatge sigui un company de viatge al llarg de tota la vida.

Volem que la UdL sigui una universitat arrelada al territori, però amb vocació global, capaç de projectar la seva marca més enllà i de competir a escala mundial, tal com ja estan fent les nostres empreses.

L'educació del demà no ens donarà mapes definitius —el món canvia massa de pressa—, però ens oferirà brúixoles: valors, pensament crític i compromís amb els altres. El Consell Social és part d'aquesta brúixola.

El futur que volem depèn de la qualitat de les persones que entre tots siguem capaços de formar avui.

Carmina Chia i Forradellas

Presidenta del Consell Social de la Universitat de Lleida